

Gubbar

Överallt finns gubbarna. När man var pojk och ville palla äpplen så kom gubbarna fram som hotelser om argsinna och ondskefulla monster. Anledningen var att gubbarna aldrig hade fått palla äpplen själva när de var små. Det gjorde ont i gubbarna så kompisarna och de var övertygade om att alla gubbarna ville vara grabbar igen och vara med i vårt pallar-gäng istället för att gå med bruna lådan på cykeln till jobbet. Sedan kom det år då man vill kalla någon lärare för "gubbdjävul" utan att kanske förstå vad det innebar att vara en sådan. Något trevligt var aldrig förknippat med "gubbar" bara något avmagrat, snål och ogint som sökte det mest tarvliga. Skräcken för gubbar satt kvar fast åren gick och det var själva kärnan i skräcken att själv bli en riktig surgubbe en dag på ålderns höst. En som sitter med käppen och hojtar smädelse över var och annan person som om han är en förklädd gud som vet allt om alla.

Jag var i mitten på de trettio åren då jag fick ett förslag att inrätta en ljugarbänk för gubbar i min trädgård. Så blev det under två somrar och jag fick höra glada och positiva skratt komma från bänken. Min hjärna började söka efter svar på frågan hur det var möjligt. Gubbar skall vara sura och tråkiga, inte humoristiska och insiktsfulla. Det var bara att böja knä och inse sin egen fördom. Gubbcharm är klart påvisat och finns som ett existerande glitter över flint och gråhår som får allt annat att blekna till något medelmåttigt. Kepsarnas armé är ett marscherade folk som vandrar i det fördolda men dyker plötsligt upp här och nu som en gerillagrupp och ställer till oordning. Något händer och rör om i den stillastående grytan. Plötsligt är det borta och blir osynligt igen. Det gäller att vårda gubbkulturen annars har mänskligheten förlorat en av de fyra existentiella elementen: Gubben, gumman, jorden och luften. Och vad vore gubben utan gumman och tvärtom? Svåra frågor som aldrig får något svar. Under tiden får vi uppskatta att gubbhyllan upprättas varje morgon klockan nio då raden av väntande gubbar kommer in på kafét för att få sitt morgonkaffe. Efter påtår kommer själva ljugandet igång och då går det undan och inspirationens låga brinner allt klarare i mörkret.

Gubbsanningar är en blandning av rotborste och sågspån, de hackar och hyvlar till det mest spetsfundiga sanningar som finns. Hur många öknamn har inte gubbakademien döpt folk till? Namn som det burit hela livet och kommer att bära när de en dag skall stå inför vår Herre. Då är det inte prästens namn i folkbokföringen som gäller utan det kända, älskade och hatade öknamnet. Det är det enda namnet som Herren Gud har hört sedan det kläcktes ur munnen på en väl invigd gubbe. Ett sådant gubböknamn avslöjar personen med brallorna nere, något som gör den speciellt avvikande från den stora mängden. Det kan vara en engångshändelse som sedan skall följa hela livet som en markering stämplad i pannan.

Det som en gång var ett lysande humoristiskt inspirerat ord blir ord som skrivs i sten.

Att det sedan lever beror på våra gubbakademier som troget samlas till sammanträde varje morgon klockan nio när kafét öppnar. Världen upprättas och den siste gubben i livet får i uppdrag att stänga klockan i kyrktornet. När gubbarna försvinner har tiden nått sitt mål och upphört.

*Per-Arne Bengtsson, präst i Svenska kyrkan
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*